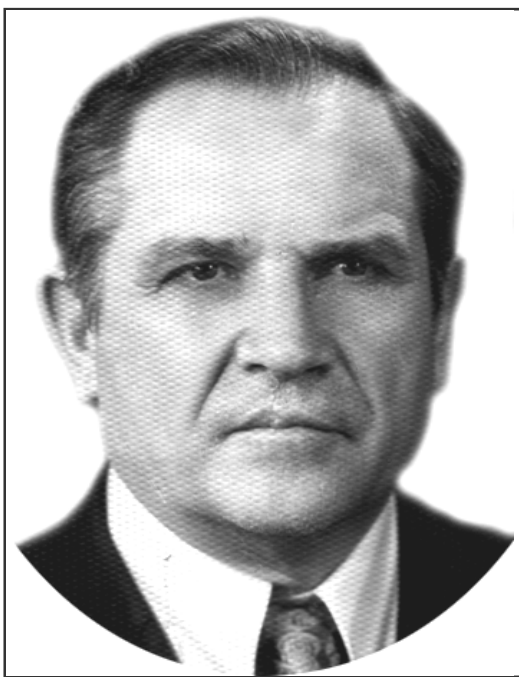

ПАМ'ЯТІ ПРОФЕСОРА СИРОТИ ГРИГОРІЯ ІЛАРІОНОВИЧА (до 90-річчя від дня народження)

Відомий лікар, педагог та вчений Сирота Григорій Іларіонович народився 18 листопада 1923 року на Харківщині, у Вовчанському районі на кордоні з Росією. У родині майбутнього професора медицини було троє дітей, батьки займалися сільськогосподарською працею і їх бажаною метою стало дати дітям вищу освіту. Тому всі вони навчалися у середній загальноосвітній школі і отримали добру довузівську освіту, що в ті часи було не обов'язковим для молоді. Школяр Григорій уже в дитячому віці був дуже дисциплінованим учнем, з великим бажанням набував знан-

ня з усіх дисциплін, але понад усе цікавився математикою, кресленням та історією. У вільний від занять час, Гриша читав багато творів класиків вітчизняної та іноземної художньої літератури, а також історії. Він вважав за необхідне мати власні твори кращих письменників, тому став власником цінної бібліотеки, яку збирав багато років. Школяра чекали широкі перспективи.

Та здійснитись цим планам завадила війна з фашистськими загарбниками. Випускник середньої школи Г.І. Сирота був призваний до Червоної Армії влітку 1941 року в розпал бойових дій на Україні і направлений на Урал курсантом артилерійської школи прискореної підготовки. Протягом декількох осінніх та зимових місяців були засвоєні основні прийоми артилерійського мистецтва, і молодий лейтенант опинився в одній із військових частин Ленінградського фронту. Пішов рахунок страшних та героїчних днів, які все-таки наближали День Великої Перемоги радянських військ. У рік завершення Вітчизняної війни комбат Г.І. Сирота отримав тяжке поранення голови з контузією від ворожої шрапнелі й декілька місяців лікував рани у фронтовому та тиловому нейрохірургічних шпиталях. Мабуть у ці тяжкі місяці визріло бажання

стати лікарем та пов'язати своє життя з медициною.

Молодого офіцера-артилеріста, як інваліда, відправили додому. І тут став вибір подальшої долі. Старший брат у цей час завершував навчання в Харківському медичному інституті, тому на сімейній раді прийняте рішення навчатись і Григорію Іларіоновичу в медичному стоматологічному інституті в Харкові. Таким чином, Г.І. Сирота на багато років пов'язав свою долю з Харківською науковою школою стоматологів – спочатку як студент, а потім клінічний ординатор, асис-

тент та доцент кафедри терапевтичної стоматології. З натхненням та молодого енергією він став засвоювати ази науково-практичної стоматології радянського періоду, засновниками та авторитетами в м. Харкові якої були визнані вчені професори Ю.М. Гофунг, І.А. Бегельман, Я.Л. Фрідман, П.Т. Максименко. За короткий час Г.І.Сирота виріс до високого рівня авторитетного професіонала та вченого в стоматології, яскравого викладача. Орієнтуючись на наукову творчість визнаних в усьому світі харківських теоретиків, його вчителів П.В. Власенко, Г.С. Воронянського, А.Я. Утевської, Е.Д. Бромберг, М.О. Сичова, Я.С. Синельникова (учня знаменитого морфолога академіка В.П. Воробйова), Григорій Іларіонович глибоко вивчав особливості патологічного стану при карієсі зубів, періодонтиті та розробив власну концепцію комплексного їх лікування з використанням фізіотерапії. У 1962 році він захистив кандидатську дисертацію, а через рік йому присвоєне наукове звання доцента. Г.І. Сирота декілька років успішно обіймав посаду завуча кафедри терапевтичної стоматології ХДМСІ. На цьому завершився харківський етап його діяльності і розпочався новий – дніпропетровський.

У зв'язку з організацією та відкриттям стоматологічного факультету в Дніпропетровському медичному інституті в 1963 році доцент Г.І.Сирота був запрошений першим деканом та засновником факультету професором Є.С. Малевичем на посаду завідуючого кафедрою терапевтичної стоматології і став виконувати ці обов'язки в 1965 році.

Була проведена потужна багатопланова робота організаційного, кадрового, методичного, дослідницького та громадського характеру як самим завідуючим, так і його співробітниками, тому вже в перші роки існування факультету авторитет кафедри був на високому рівні. Склався трудовий колектив кафедри терапевтичної стоматології із творчих осіб та досвідчених лікарів, більшість з яких були кращими учнями Григорія Іларіоновича по Харківському медичному стоматологічному інституті – Є.Н. Дичко (завуч), Г.К. Яковлева, Л.П. Степанова, В.П. Кохановський, І.М. Ларіонов та Є.П. Афанасьєва. Під керівництвом завідуючого усі вони активно почали виконувати дисертаційні роботи. Провідні вчені теоретичних медичних кафедр вузу стали наставниками молоді стоматологічної кафедри: професори Г.О. Батрак, Г.С. Беспалов, В.І. Архипенко, В.І. Неводник, О.І. Сукманський. Разом з тим досвідчені вчені клінічних кафедр, такі як І.І. Крижановська, В.М. Дзяк, Д.П. Чухрієнко, В.М. Міртовська, А.Г. Кушнерова та інші формували клінічні аспекти роботи стоматологів.

Видатні вчені – фізіотерапевти академіки О.Є. Щербак, О.Р. Кіричинський, В.С. Улащик мали значний вплив на наукову творчість доцента Г.І.Сироти і вже в 1972 році він успішно захищає докторську дисертацію на вченій раді Національного медичного університету в м. Києві. Високу оцінку науковому пошуку дисертанта дали корифеї вітчизняної стоматології – професори М.Ф. Данілевський, Ю.О. Бернадський, О.І. Марченко, М.О. Кодола, Р.С. Синіцин та П.Т. Максименко.

У наступні роки успішно захистили докторські дисертації учні проф. Г.І. Сироти – професори Є.Н. Дичко, Л.І. Авдоніна, Т.М. Дунязіна та понад 20 асистентів кафедри стали кандидатами медичних наук і таким чином створили

свою наукову школу терапевтичної стоматології в Придніпровському регіоні.

Понад 10 років проф. Г.І.Сирота керував деканатом стоматологічного факультету ДДМА (1970-1979 рр.). За цей період суттєво зміцніла матеріально-технічна база факультету та клінік профілюючих кафедр, виріс науковий потенціал викладачів, поповнився кадровий склад за рахунок молодих вихованців факультету. Високий авторитет стоматологічної науки та практики дозволив розширити набір молоді для навчання на факультеті до 200 осіб на рік.

Григорій Іларіонович цінував та сам давав приклад постійної участі в громадській роботі – багато років він був членом Правління та Головою осередку асоціації стоматологів Придніпров'я, членом Правління республіканської асоціації. Ним були організовані та успішно проведені десятки з'їздів та конференцій науково-практичного характеру різного рівня, що підіймало авторитет стоматологічної служби в регіоні. Тисячі хворих з душевним теплом та вдячністю пам'ятають професійні лікарські дії з лікування та попередження дуже болісних стоматологічних захворювань, що виконував їх добрий лікар Григорій Іларіонович.

За високі досягнення в справі багаторічної підготовки лікарських кадрів для України професору Г.І.Сироті було присуджено високе та почесне звання Заслуженого працівника вищої школи.

Григорій Іларіонович був люблячим чоловіком та батьком. Багато років він тішився спокійним сімейним життям та щирими і дружніми стосунками зі своєю єдиною та любимою донькою Віталією.

Проф. Г.І. Сирота в харківській та дніпропетровській періоди життя, як професійний працівник вищої медичної школи, підготував декілька тисяч лікарів-стоматологів, які ніколи не забувають свого вчителя, що дав їм путівки в благородну лікарську професію.

Десятки найближчих його учнів та співробітників по медичній академії зберігають пам'ять про свого вчителя, який забезпечив їх умінням творчого підходу до викладацького, виховного, дослідницького та громадянського процесу, прикладом чого завжди був Григорій Іларіонович Сирота.

Професор Є.Н. Дичко

